

Waarom Mo zich moet invechten en Mark kan toekijken.

De werkloosheid onder allochtonen in Nederland is minimaal drie keer hoger dan die onder autochtonen. Niemand spreekt dat feit tegen. Volgens onderzoek speelt discriminatie bij sollicitaties daarin een zeer belangrijke rol. Toch doen we daar in Nederland weinig of niets aan. Terwijl de gevolgen enorm zijn. Daar moet een logische reden voor zijn.

De feiten zijn indrukwekkend. In een stad als Utrecht heeft 11% van alle inwoners een bijstandsuitkering, WW, WAO, WAZ of Wajong. In een dominant autochtone wijk als Wilhelminapark/Rijnsweerd is dat nauwelijks 4% terwijl in een dominant allochtone wijk als Vechtzoom/Klopvaart ruim 25% een dergelijke uitkering heeft. Dat is bijna zes keer hoger en niet te verklaren door de verschillen in opleidingsniveau en leeftijdsopbouw in beide wijken. Wat dat doet met de buurt laat zich raden. Als een kwart van een wijk werkloos thuis zit vergroot dit de kans op vereenzaming, sociale uitsluiting, schulden, burenoverlast en soms nog erger, criminalisering, radicalisering en ontwricht het onze samenleving.

Als de enorm hoge werkloosheid onder allochtonen zo veel kwaad veroorzaakt zullen de oorzaken wel bekend zijn. Inderdaad, wetenschappers zijn het over de verklaring eens, overigens al tientallen jaren. Opleiding en leeftijd zeggen wel iets, maar ook onder jongere hoog opgeleide allochtonen is de werkloosheid ca. drie keer hoger dan bij autochtonen. Een deel van de verklaring is dat Mo vaker een tijdelijk contract heeft dan Mark en zodoende bij slecht economisch weer eerder werkloos op straat staat. Wat ook een rol speelt is dat de werkgever meestal Mark heet en vandaag de dag sneller een nieuwe collega in zijn eigen witte netwerk zoekt, en dan een andere Mark vindt, want Mo zit niet in zijn netwerk.

Maar dan zijn de grote verschillen in werkloosheid tussen allochtoon en autochtoon nog niet verklaard. Een belangrijke verklarende factor is: wat de boer niet kent eet hij niet. Baas Mark durft het niet aan met Mo. Cultureel onbekend maakt onbemind. En baas Mark heeft vooroordelen over Mo op basis van huidskleur en achternaam. Ook dat is wetenschappelijk meerdere keren aangetoond. Als Mo solliciteert naar een stage of een baan is discriminatie een belangrijke bepalende factor voor zijn afwijzing.

Dat weet ook Mark Rutte: "Nieuwkomers hebben zich altijd moeten aanpassen, en altijd te maken gehad met vooroordelen en discriminatie. Je moet je invechten." (Volkskrant; 21 maart 2015)
En Mark kijkt toe. Vele Mo's zijn het daar mee eens. Mo wil niet voorgetrokken worden, ook hij wil een stage of baan krijgen op basis van zijn kwaliteiten en niet omdat hij Mo heet of omdat hij beige is.
En Mark? Wil Mark Rutte niet beschuldigd worden van het voortrekken van allochtonen of heeft hij liever dat eerst autochtonen stages en banen kunnen vinden. En durft werkgever Mark het risico van Mo in zijn bedrijf niet aan of ziet hij niet de voordelen van een 'gekleurde' samenstelling van zijn bedrijf. Er zijn dus logische redenen voor.

Maar ondertussen neemt het verschil in werkloosheid tussen allochtonen en autochtonen eerder toe dan af. Tegelijkertijd breken we ons hoofd over de toenemende radicalisering onder allochtone jongeren. Als Mark dat ook weet, hoe lang kan hij dan nog toekijken en het vinden van stages en werk alleen aan werknemer Mo overlaten? Als Mo dit weet, hoe lang kan hij nog toekijken naar de radicalisering van zijn zoon of dochter en het verlies wat dat op roept? Wanneer vinden Mark en Mo dat het zo niet langer kan en het tijd wordt voor het bijvoorbeeld actiever corrigeren door de overheid van werkgevers op de arbeidsmarkt?
Want boer Mark lust wel couscous maar zal het pas gaan eten en waarderen als hij het één keer gegeten heeft. En waarom steunen we boer Mark daar dan niet in?

Gert Dijkstra, StadsPodiumUtrecht

NB: Op 11 juni 19:30 uur vindt in Utrecht een Podiumgeprek plaats in het ZIMIHC theater Stefanus over Allochtoon en Werkloos: "Invechten of corrigeren?" Kijk op www.stadspodiumutrecht.nl